

Vergaderjaar 2013–2014

21 501-20

Europese Raad

Nr. 909

LIJST VAN VRAGEN EN ANTWOORDEN

Vastgesteld 2 september 2014

De vaste commissie voor Buitenlandse Zaken heeft een aantal vragen voorgelegd aan de Minister van Buitenlandse Zaken over de brief van 27 augustus 2014 inzake de geannoteerde agenda van de Europese Raad van 30 augustus 2014, agendapunt Oekraïne (Kamerstuk 21 501-20, nr. 908).

De Minister heeft deze vragen beantwoord bij brief van 29 augustus 2014. Vragen en antwoorden zijn hierna afgedrukt.

De voorzitter van de commissie,
Eijsink

De griffier van de commissie,
Van Toor

Vraag 1

Kunt u toelichten welke voorstellen door Oekraïne, Rusland, de EU en de VS zijn gedaan om tot een oplossing te komen van het conflict in Oekraïne? Hoe verklaart u dat het tot op heden niet lukt om tot een staakt-het-vuren te komen?

Antwoord van het kabinet:

President Porosjenko heeft in juni jl. een 14-punten vredesplan gepresenteerd waarin hij o.a. in gaat op decentralisatie van het Oekraïense staatsbestel en de mogelijkheid om naast het Oekraïens een tweede officiële taal in te stellen. Hiermee voldeed president Porosjenko aan de belangrijkste wensen van zowel de separatisten in Oost-Oekraïne als Rusland.

De EU, individuele lidstaten en de VS roepen regelmatig op dat de oplossing moet worden gezocht langs de volgende lijnen: 1) beëindiging van de gewelddadigheden middels een wederzijds staakt-het-vuren; 2) effectieve grenscontroles bij de Russisch-Oekraïense grens; 3) verstrekking van humanitaire hulp aan Oekraïense burgers; en 4) realisatie van een dialoog gericht op politieke integratie en versterking van de nationale eenheid in Oekraïne.

Op 17 augustus jl. bespraken de Ministers van Buitenlandse Zaken van Oekraïne, Duitsland, Frankrijk en Rusland deze voor een oplossing noodzakelijke elementen. Op 26 augustus jl. kwamen deze onderwerpen wederom aan de orde tijdens een bijeenkomst in Minsk, waarbij presidenten Porosjenko en Poetin uitgebreid met elkaar spraken. Aan deze bijeenkomst namen ook EU Hoge Vertegenwoordiger Ashton, Commissaris Oettinger en Commissaris De Gucht deel. Ondanks de toenemende bemoeienis van Rusland in het conflict zijn door Rusland tot op heden geen concrete voorstellen gedaan om tot een oplossing te komen. Rusland stelt dat het conflict officieel een interne aangelegenheid van Oekraïne is.

Vraag 2

Hoe verklaart u dat hulp maar moeizaam in het getroffen gebied in het oosten van Oekraïne terecht komt, zoals ook het Internationale Rode Kruis stelt? Werken de Oekraïense autoriteiten en de opstandelingen in voldoende mate hieraan mee?

Antwoord van het kabinet:

Omdat het strijdtoneel zich steeds verplaatst en met verschillende oppositiepartijen (separatisten) afspraken moeten worden gemaakt, verloopt het verlenen van humanitaire hulp in Oost-Oekraïne moeizaam. Zolang er geen veiligheidsgaranties worden gegeven is het voor het Rode Kruis niet mogelijk humanitaire hulp te verstrekken. Het ICRC (Internationaal Comité van het Rode Kruis) is op dit moment voortdurend in onderhandeling over het verkrijgen van toegang tot de regio.

Vraag 3

Veroordeelt Nederland, in navolging van Human Rights Watch, de aanvallen met Grad raketten op bewoonde gebieden door (vermoedelijk) het Oekraïense leger als illegaal? Indien neen, waarom niet?

Antwoord van het kabinet:

Het kabinet beschikt niet over bewijzen dat het Oekraïense leger bewoonde gebieden met Grad raketten zou beschieten, maar onderschrijft dat aanvallen op burgerdoelen verboden zijn.

Vraag 4

Hoeveel Russische troepen en welk materieel zijn er volgens de inschatting van de Nederlandse regering actief op het grondgebied van Oost-Oekraïne (exclusief de Krim, dat Rusland bezet heeft, maar waarbij het ook onder verdrag gerechtigd was bases te hebben)?

Antwoord van het kabinet:

Het is het kabinet niet bekend of, en hoeveel Russische troepen zich op Oekraïens grondgebied bevinden. Zoals ook door NAVO bekend gemaakt, betreft het ingezette materiaal waarschijnlijk diverse soorten artillerie- en luchtverdedigingssystemen. In mindere mate betreft dit mogelijk gevechtstanks en pantservoertuigen.

Vraag 5

Hoe omschrijft u de sluipende invasie die Rusland uitvoert op Oekraïens grondgebied?

Vraag 6

Is er op dit moment een oorlog gaande tussen Rusland en Oekraïne?

Vraag 7

Is de EU van mening dat de Russische invasie van Oekraïne illegaal is?

Vraag 8

Wat is de Nederlandse inzet voor het Europees beleid om ervoor te zorgen dat de oorlog in Oekraïne en de Russische inmenging daarin beëindigd worden?

Antwoord van het kabinet (vraag 5 t/m 8):

Het staat vast dat in Oost-Oekraïne gevechtshandelingen plaatsvinden tussen de Oekraïense regering en verschillende groepen opstandelingen. Deze gevechtshandelingen zijn de afgelopen maanden verder geëscaleerd. Het kabinet en de EU zijn van mening dat Rusland bijdraagt aan de destabilisatie van Oost-Oekraïne. De betrokkenheid van Rusland bij de vijandelijkheden in Oost-Oekraïne acht het kabinet zeer onwenselijk.

Het internationaal recht verbiedt het gebruik van geweld tegen de territoriale integriteit of de politieke onafhankelijkheid van staten of het dreigen hiermee. De Raad Buitenlandse Zaken van 15 augustus jl. concludeerde dat unilaterale militaire actie door Rusland zal worden gezien als een schending van het internationaal recht. De situatie in Oost-Oekraïne zal opnieuw worden besproken tijdens de informele Raad Buitenlandse Zaken («Gymnich», 29/30 augustus 2014) en de Europese Raad (30 augustus 2014). De Kamer wordt via de reguliere verslagen nader geïnformeerd over de uitkomsten van deze bijeenkomsten.

Vraag 9

Bent u, in het licht van de feitelijke Russische invasie in Oost-Oekraïne, bereid te pleiten voor het afzien, of tenminste aanhouden, van de voorgenomen leverantie door Frankrijk van Mistral-klasse oorlogsschepen aan Rusland?

Antwoord van het kabinet:

De EU heeft een algeheel wapenembargo tegen Rusland ingesteld (zie Kamerbrief Sanctiebeleid Rusland d.d. 6 augustus 2014, Kamerstuk 21 501-20, nr. 902) maar dit wapenembargo heeft geen terugwerkende kracht. Het kabinet had graag gezien dat ook bestaande contracten onder het embargo waren gebracht. Het kabinet blijft in Europees verband voorstander van het onder het embargo brengen van bestaande contracten.

Vraag 10

Kunt u bevestigen dat Russische strijdtroepen massaal meevechten in het oosten van Oekraïne? Zo ja, kan men nu formeel spreken van een Russische invasie? Zo nee, wat is dan wel de situatie?

Antwoord van het kabinet:

De berichtgeving over steeds actievere Russische betrokkenheid bij militaire operaties op Oekraïens grondgebied baart het kabinet grote zorgen.

Het kabinet kan op dit moment niet bevestigen dat er sprake is van het «massaal meevechten door Russische strijdtroepen». De Russische betrokkenheid richt zich voornamelijk op de ondersteuning van pro-Russische separatisten.

Vraag 11

Kloppen de berichten dat Russische troepen samen met de separatisten de stad Novoazovsk hebben ingenomen?

Antwoord van het kabinet:

De situatie rond Novoazovsk is op dit moment onduidelijk. Hoewel Russische betrokkenheid (ondersteuning) niet uitgesloten kan worden, lijkt de inname van Novoazovsk vooral een separatistische operatie te zijn.

Vraag 12

Steunt Nederland het verzoek van President Porosjenko om een spoedzitting van de VN-Veiligheidsraad?

Antwoord van het kabinet:

Een spoedzitting van de VN-Veiligheidsraad vond plaats op 28 augustus jl. De voorzitter van de Veiligheidsraad heeft hiermee gehoor gegeven aan het verzoek van President Porosjenko.

Vraag 13

Steunt Nederland het plan van onder meer President Hollande om meer sancties tegen Rusland in te stellen?

Antwoord van het kabinet:

Tijdens de Raad Buitenlandse Zaken van 15 augustus jl. werd afgesproken dat de Raad, de Commissie en de Hoge Vertegenwoordiger de situatie in Oost-Oekraïne nauwgezet monitoren en afhankelijk van de ontwikkelingen ter plekke eventueel verdere stappen nemen. Een discussie over een mogelijk additioneel sanctiepakket tegen Rusland zal in EU-verband worden gevoerd.

Daarbij zal waarschijnlijk ook worden gesproken over het huidige sanctiepakket en over de voorbereiding van mogelijke vervolgsancties. De Kamer wordt hierover nader geïnformeerd in de verslagen van de informele Raad Buitenlandse Zaken («Gymnich», 29/30 augustus 2014) en de Europese Raad (30 augustus 2014).

Vraag 14

Zal Nederland aandringen op een spoedzitting van de NAVO?

Antwoord van het kabinet:

De Noord-Atlantische Raad is vanochtend bijeengekomen. Aansluitend heeft een bijeenkomst van de NAVO-Oekraïne Commissie (NUC) plaatsgevonden.

Vraag 15

Wat is de laatste stand van zaken met betrekking tot de operaties die Rusland uitvoert ten aanzien van Oekraïne en hoe willen Nederland en de EU hierop reageren?

Antwoord van het kabinet:

Het kabinet verwijst naar het antwoord op de vragen 5 t/m 8.

Vraag 16

Welke vooruitgang denkt de EU te bereiken als gevolg van de inmiddels vigerende wederzijdse sancties tussen Rusland en de EU?

Antwoord van het kabinet:

De EU blijft inzetten op een vreedzame politieke oplossing van het conflict. Het door de EU aangenomen sanctiepakket is geen doel op zich maar een middel om gedragsverandering bij Rusland teweeg te brengen.

Vraag 17

In hoeverre aanvaardt de EU dat Oekraïne behoort tot de Russische invloedssfeer?

Antwoord van het kabinet:

Zoals door het kabinet uiteengezet in de Kamerbrief over de relaties tussen de EU en Oost-Europa (Kamerstuk 21 501-20 nr. 882) moet het Oostelijk Partnerschap niet worden gereduceerd tot een keuze tussen Oost en West. Dit is geen strijd tussen invloedssferen en er is geen sprake van elkaar uitsluitende belangen. Het feit dat Oekraïne, net als Georgië en Moldavië, heeft gekozen voor een associatieakkoord met de Unie, sluit niet uit dat deze landen goede betrekkingen onderhouden met Rusland en andere landen in de wereld. Ook sluit het feit dat Armenië kiest voor een lidmaatschap van de Euraziatische Douane-Unie niet uit dat het goede betrekkingen onderhoudt met de EU. De inzet van het kabinet blijft daarom gericht op de-escalatie en dialoog, waarbij het denken in termen van scheidslijnen wordt weersproken.

Vraag 18

In hoeverre is voor de EU een verdere federalisering van Oekraïne bespreekbaar en wenselijk?

Antwoord van het kabinet:

Decentralisatie van bevoegdheden maakt deel uit van het vredesplan van president Porosjenko (zie ook het antwoord op

vraag 1). Of er ook gesproken kan worden over federalisering is aan Oekraïne.